

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken September 29 - dik napján, 1815 - dik esztendőben.

Hadi történetek.

A' *Berlini* közönséges ujságlevelek a' Kir. Pruszsiai Alsó-Rhenusi armádánál, a' Junius 15-dik napjától egész Julius 3-ikáig 1815-dik esztendőben történt tsatákban és verekedésekben megöletett, megsebesített, vagy fogságra esett hadi tiszteknek, vagy kikről nem tudják, hogy mi történt velük, számokat avagy lajstromokat ekképen foglalják magokban: Junius holnap 15-dik napján, és a' 16-dikán *Lignynél* tartott tsatában 61 megöletettek, 290 megsebesítették, és fogságra estek avagy nem találtattak 34 Tiszték. (Ezen veszteség az 1-ső és a' 2-dik korpust érte). A' Junius 18-dikán *la Belle Alliancénál* tartott tsatában elestek 35, sebbe estek 213, és megfogattattak avagy eltévedtek 9-en. Az armáda 4-dik korpúsánál ezen nap 23-an elestek és 51 megsebesedtek. Junius 20-ikán az elleenség üzetetésében, és a' *Namur* előtt történt ütközetben elestek 5, megsebesedtek 59-en. Junius 23-ikán a' *Marienburgi* ütközetben megsebesített 1 Tiszt. Junius 28-dikán, a' *Villers Cotcrets*, és *Nanteuil* mellett történt verekedésekben megsebesedett 2. Junius 30-ikán, az *Aubervillers* falnak védelmeztesésében *Párisnál* 1 elesett 4-en megsebesítették. Julius 1-ső napján *Versaillesnél* volt verekedésben 9 megöletettek, megsebesedtek 62, elvesztek vagy

fogságra estek 3 Tisztek. Ezen a' napon még a' *Marlynél* történt verekedésben is 1 Tiszt sebbe esett, Julius 2-dik és 3-dik napjain az *Issy* és *Vanvresnél* volt verekedésekben megöletett 1, sebbe estek pedig 29 Tisztek.

A' Francia Ország déli osztályában, a' mellyekben olly sok irtóztatóságok mind eddig üzettek, a' rend és tsendesség ismét vissza állitatik. A' dolognak illy sserentsés megváltozására a' Cs. Austriai hadi seregeknek azon departementekben való jelenlétek, de főkép, az azokat vezérlő F. M. Lt. Gróf *Neipperg* Ur hathatós eszközésének, és a' tsendesség-háborítókra való szoros figyelmezésének, 's kemény velek való bánásának legnagyobb befolyása vala. A' közelebb mult holnapnak 5-dikén a' Francia nemzeti testörző seregnek tisztjei fényes vendégséget adtak az Austriai hadiseregeknek *Nismesben*, a' melly vendégségben a' Gróf *Vogué Károly* nevü Marsal de Camp a' poharat ekképpen elköszöntötte: „Eő Felségének az Austriai Császárnak a' Francia Király barátjának és szövetségésének! Tartson örökké az ő egyességek mint a' mi hivségünk, és a' békételenségnek lelkét, a' melly Európát háborgatta, kiirtsa örökre.“ Ezen elköszöntésre a' F. M. Lt. Gróf *Neipperg* e'képen válaszolt: „A' Francia Király Eő Felségének, és az ő

Fels. Familiájának! Tegye a' minden feleknek öszve egyesülések, és azon Vitézi gondolkodás, a' melly minden alattavalóit lelkesíti, a' Francia Országnak boldogságát, és Európa tsendességét bizonyossá."

Következendőképen írják le e' f. h. 16-dikán költ *Párisi* közönséges ujságlevelek a' *Champagnei* mezőkön az Orosz hadi seregekkel tartatott mustrának körülállása-it: „Szemmel látó tanubizonysága vala a' *Marne-Departement* az Orosz hadi seregek mustrálásoknak minden tekintetben nevezetes és felséges tüneményének, melly az Orosz Császár Eő Felsege rve napjának alkalmatosságával, egy ahíttatos innepléssel bérekesztetett vala. Első napon (September 10-ikén) nagy hadigyakorlás ment végbe. A' *Champagnei* térségeknek közepette egy hegy emelkedik, a' mellyről 12 órányira lehet körül belől látni, ezen hegynek *Mont-Aimé* a' neve, és egy órányira fekszik *Vertus* városától. Ezen hegy alljánál ment végbe azon nevezetes hadipróbatétel, a' mellynek lefestésére szükséges rajzolatokat egy *Párisi* képiro ott a' helyben tsinált."

„Ez a' hegy, melly a' minden Országokból való nézőknek számtalan sokaságával bé vala borítva, ezek a' térségek, a' mellyeken 150,000 vitézek, és 4 vagy 500 ágyúk voltak, az akkori igen tiszta napon, egy felette kellemetes és fényes látás volt. Néhány alkalmatos hadi mozdulások, és néhány kemény puska 's ágyúropogtatások közt végbe ment serény fordulások, azon irtóztató történetekre, azon nevezetes napokra emlékeztették meg a' nézőket, a' mellyeken annyi vérontások 's annyi könnyhullatások estek, a' mellyek minekutána félelembe hozták a' föld lakosait, a' késő jövő világot is bámulásra indítani fogják."

„A' következett nap', ugymint Sept. 11-dikén egészen más külömb állásban lattattak ezek a' hadiseregek; ezen a' na-

pon már nem voltak többé azon rettentő fegyveres vitézek, a' tsaták képében, hanem fegyver nélkül való, áhíttatos vitézek valának; kik az ő fejedelmekért, a' kinek neve napja innepeltetett, Felséges Istenhez könyörögtek, és hálátadtak neki, hogy azon fejedelmet a' maga kegyességében adtameg nekik."

„Egy jó magas de nem meredek *Mont-de-Cormon* nevezetű hegynek az oldalán hét nagy sátorok egymástól jó meszsze voltak építetve, a' mellyekben egyegy *Mise* mondatott. A' Császár sátora fenn a' dombon állott. Ezek körül a' sátorok közül mindegyikhez valami husz ezer katonák leg szebb renddel gyülekeztek öszve. Fegyver nélkül letett süvegekkel 's áhíttatos állásban halgatták minnyájan a' *Misét*, melly mind a' hét sátorban egyszerre kezdődött."

„AmLár 60.000 Orosz katonaság hét honaptól olta lakik a' *Marne*-osztályban, még is mindazáltal mind ez idő alatt nem külömben a' 150.000 emberrel tartatott nagy katonaság alatt semmi legkissebb rendetlenség nem történt. Hálá legyen a' *Sándor* Császár nagy szívűségének, a' hadi vezérek helyes figyelmetességeknél, és a' seregek bámulására méltó fenytéktartásoknak; hálá a' Prefektus példás magaviselésének, és az alatta lévőkre való befolyásának, — egyetlenegy viszátkodás sem történt ezek a' katonák és a' *Marne*-osztálynak lakosai között, kik a' háború történetei, és annak siralmas következései alatt annyit szenvedtenek."

A' Prussszai királyi testörző seregek *Párisból* való elmarsirozása, a' mint az oda való ujságok beszélik, Oktober 15-ik napjára el van halasztódva.

A' Prussszus hadi seregek a' számokta kirendelt kvártélyhelységekre (nagyobb részint a' *Bretagne*, és *Normandie* tartományokban) lassanlassan takarodnak. *Nantesbe* is e' h. 12-dikén, a' mint a' *Párisi* e' h. 18-iki újtáglevelek mondják, már megérkeztenek vala.

A' Pruszsiai kir. armáda 6-dik korpusának fővezérje Generál Gróf *Tauntzien*, az *Alsó-Loire* — *Ille* és *Villaine*, *Morbihan* *Cotes-du-Nord* — és *Manche*-osztályoknak lakosaihoz következő proklamációt kihirdetett: „A' Pruszsus Király Eő Felségének, az én Fejedelmemnek 6-dik hadikorpusa a ti tartományotokba száll, és az én vezérlésem alatt oda kvartélyokra megyen. Nem mint ellenségek jövünk hozzátok. Egy az Eő Pruszsiai Felsége én Uram, és az Eő legkeresztényebb Felsége közt kötött alku szerint küldettünk ide. Legyetek tsendesen, maradjatok városaitokban, és faluitokban; a' ti a' Király dolgáért való nagy szívü és vitézi engedelmesgéteket a' Pruszsiai armádanál jobban senki nem tudja betsülni. Bizzatok én bennem; szoros fenytöket tartatok meg katonáimmal; a' belső rendtartás a' kormányzóknél sérthetetlenül megmarad; a' ti háznépetek, minden vagyontok bátorságban leszen; ti egyedül a' katonáim kvartélyaira, és a' tartásokra gondot viselni kötelesek lesztek. Ha valamely tivódás a' nyelveknek és szokásoknak külömsége miatt támadna köztetek, jöjjetek el hozzám, avagy az én főparantsolatom alatt vezérkedő Generálisokhoz, mi a' dolgot minden más külömség és tekiutet nélkül, egyedül a' bűnnek minémüségéhez képest eligazítjuk. *Bretagnei lakosok!* Én számot tartok ti reátok. Ti az én gondoskodásomnak, a' hadi seregeimnek buzgó és helyes elfogadtatások, és, mint barátitokkal velek való bánástok által megfelelően, azon terheket, a' mellyeket a' körülállások ti reátok hoznak, engedelmesen fogjátok viselni. Ha ti a' katonáim eránt jó szívvel, készséggel fogtok viseltetni, ezen terhetek nagy részint meg fog könnyebbedni. Valamint igen kedvesen fogom köztetek és a' katonáim között való egyességet látni, szinté olly nagyon fájlalnom, ha azokat, a' kik csak egy katonámmal is, rosszszúl bánának, tsak egy katonámmal is, kénytelenitném megbün-

tenni. Az e'féle esetekben én semmi eszedezte nem fogok halgatni; az én armádám és a' tsendességben élő polgárok hasznai kívánják ezt tőlem. (Aláírás)

„Gróf *Tauntzien*.

A' Pruszsus hadi seregek által elfoglalt tartományoknak fő administráltatása, a' Berlini ujságlevelék szerint, a' Báró *Altenstein* Státusministerre vagyon bizattatva. Ezen fő gondviselésnek foglalatosságai ugyan az armádák eleségeikre nézve a' Pr. kormányzóknak, és a' szövetséges hatalmaságok közt köttetett alkudozásokhoz képest, kevés kiterjedésűek, de mindazáltal a' dolog mivoltához's természetéhez képest egészen meg nem szünhetnek mind addig, valameddig a' szövetséges hadi seregek Franciaországban állanak. A' nevezett státusminister Báró *Altenstein* a' magános kívánásoknak reclamációt is vezet, a' mellyekhez képest, a' *Párisi* 1814-ben, Május 30-dik napján kötött békeség azt illető tizikelyei szerint a' Pruszsiai Státusokból annakelőtte elvitetett mesterséges és tudományos tárgyak, akár azok valamely közönséges, akár pedig magános intézetekbe tartoztanak vala, visszakérettetnek.

A' folyó September 16-ik napján költ *Strasburgi* tudósításokban ezeket olvassuk: „A' mi Prefektusunk azon utjáról, a' mellyet az osztályunk egy részében tett volt, már vissza érkezett; ezen utazásának a' vala a' tizelja, hogy az Orosz, határszéleinken ismét honnyokba forduló hadiseregek, és az Austriai armáda még tartományunkban maradó részének tartatásáról gondoskodjon. Ezen utazása közben mindenütt látta a' lakosoknak jó magok viselteteket, és azt a' nagy engedelmeséget, a' mellyel a' hadi terheket viselik, melly dolog valóban ezen terhviselésének rövid idő alatt végét fogja vetni. Ó a' *Hagenau* és *Stechfeldi* ispotályokat megnézte, és az azok gondviselőiknek buzgóságokkal való tellyes meglegedését megmutatta. — A' hivatal

szerént való tudósítás most éppen ide jött arról, hogy a Rhenusnál építendő hídsántzoknak ásattatások *Schwartzenberg* Herceg parantsolatjából félben szakasztattak légyen. Halljuk, hogy 11 batallionok az Auszriai gyalogságból, és 12 svadronok a lovasságból a mi környékünkől ki indultak légyen, és *Alsátziát* 's Francia Országot ide hagyni szándékozzanak. Mondják, hogy ugyan azon ármádának két gyalog, t. i. *Württemberg* és *Coloredo*, és egy lovas-régiment a mi vidékünkön tovább is maradnak. *Straszburg* és más Alzátziai erősségek mind eddig egy állapotban vagnak, hogy t. i. a közösülés nem szabad, kivéven egynéhány napoktól óta, 's reménységünk vagon, hogy a bémenetel *Kehlbe* is megengedtetik rövid idő alatt. Azon hírek, mellyek szerént a *Neu-Breitsachi* vár is fog ostromoltatni, fundament nélkül valók. Mindenféle rendelések megvannak tétetve az Orosz hadiseregeknek a mi vidékünkön léendő, honnyokba való általmenetelekre. Ezen általmenetel el is kezdődött már. Az Oroszok ezen departementbe *Bitschen* keresztüljövén, *Weissenburgon* által *Neustadtnak* veszik az utjokat.

A *Straszburgi* ujságlevelnek e' h. 17-dikén kijött darabjában az oda való Prefektusnak *Bouthillier* Grófnak a Mairekhez intézett következő hirdetménye foglalatik:

„Uraim! Azt veszem észre, hogy a vádolásnak szokása, melly a' revolutzionnak szerentsétlen következése, még néhány községekben most is uralkodik. Azon helységekben olly kéro levelek és egyéb irások koholtanak, 's osztattatnak szeltyel, a' mellyeknek egyedül való tzeljok az, hogy gyakorta a' legbetsületesebb és legbuzgóbb tisztviselők eltsüggesztessenek; és moha' az efféle irásokon sok aláírások is találtatnak, de mindazáltal azon aláírások tsak egyetlen embernek a' munkája, és azon nyughatatlan lélek, ki azokat koholta a' nélkül,

hogy a' következéseikről gondolkozott volna, némellykor sok más tsalfaságokat is, egymás után mivelte. Gyakran történikmeg, hogy a' lakos, a' ki tsak német nyelvet tud, a' másban való btzakodásában, valamelly franczia írást is aláír, és ha azt kérdik tőlle, hogy az általa alá íratott írás mit foglal magában, a' felelete azt mutatja, hogy aláírt valamit, a' mi az ő kívánságával, avagy azzal a' minék ő azt tartotta lenni, éppen ellenkező dolog. Az ollyan emberek, a' kik az efféle tsalárdságokat üzik, kemény büntetésre méltók; én mi nekutánna magamban azt eltökéltem, hogy eleit vegyem azon tselekedeteknek, az ollyan előadásokat, akar melly nagy légyen az aláírásoknak száma, tsak igen nagy vigyázással ezen időtől fogva előmbe bostatom. Semmi afféle vádirás szerént ítéletet nem hozok mind addig, valameddig az aláírásoknak igazi voltokról és az aláírók erköltsiségekről bizonyos nem leszek, és az elvándolt tisztviselők magok mentségeket, a' helybeli felsőségeknek, és az Al-Prefektusoknak kimondásaikat meg nem értem. Én mindazokat, a' kik a' megvizsgáltatás után az afféle tsálfa vádolásról megfogtak győzettetni, az ítélő székek eleibe küldöm. Meghivom ezennel az Urakat, hogy a' jövő vasárnap az Isteni szolgálat végződése után ezen írásomat a' lakosok előtt felolvassák. Fogadják el az Urak az én különös tiszteletemnek kinyilatkoztatását.“ — Az Alsó-Rhenusi Prefektus, (Aláírás)

„Gróf *Bouthillier*

Az Auszriai ostromló ágyúknak egy része, a' mellyek *Hünningen* ellen rendeltetve voltak, lassan lassan az Auszriai Császári tartományokba ismét vissza vitetetik.

A' volt *Hünningeni* komendáns *Generál Rappa* a' *Straszburgi* ujságlevelekben ekképpen bútsúzott el e' h. 19-dik napján az Alzátziai lakosoktól: „Alzátziaiak! A' Rhenusi ármádának eloslása véget vet azon

fővezérségnek, a' mellyel én eddig közitekben bírtam. Az én hazámiai megérdemlik valóban az én dicséretemet; kedves kötelességemnek tartom az én köszönetemet, 's érzéseimet kijelenteni. A' Király Eő Felsége méltóztatott elfogadni a' szeretetnek; és hívségnek azon kinyilatkoztatásait, a' mellyeket az Alzátsziaiak Eő Felsége lábaihoz tettek; én semmit egyebet nem találok szükségesnek lenni, mint sem hogy azt ajánljam nékiek, hogy azon érzéseiket tovább is tartsák meg, a' mellyek által leginkább bizonyíthatják meg, hogy igaz Franciaák." — *Straszburgban* September 17-ik napján 1815. (Aláírás)

„Gróf Rapp.

A' folyó holnap 11-dik napján kijött *Straszburgi* újságlevelekben ezeket olvassuk: Tegnap előtt, ugymond, a' mi eddig volt Gubernátorunk, Generállíótenant *Semellé* a' maga hivatalát letette, és azt egy napiparantsolat által a' lakosoknak értékre adta. Azon napiparantsolatjában azt mondja, hogy a' Király azt elvégzette legyen, hogy a' várakban ez időtől fogva semmi gubernatorokat nem tart; mellyhez képest ő a' mult Augustus 30-dik napján parantsolatot vett legyen a' hadi ministertől, hogy a' hivatalját letegye, de hogy azt a' Rapp Főgenerál parantsolatjához és a' *Dubretón* Generál kívánságához képest egész a' *Straszburgi* őrző sereg elosztatásáig megtartotta legyen. Azon napiparantsolatjában köszöni a' tiszviselőknek, a' nemzeti gárdának, és a' polgároknak a' hozzá mutatott bizodalmodkat. — Néhány napok mulva, mint mondják, *Metzbe* fog utazni, holott ezen város környékén jóságai vannak.

A' Prefektus, Gróf *Bouthillier*, a' maga hivatalviselését egy az *Alsó-Rhenusi* lakosokhoz intézett, és az ő jeles foglalatja miatt közönségesen megkedvelt proklamátzinak kihirdetésével elkezdette, a' mellyben a' többi közt ezek foglaltatnak: „A' Király nem kételkedett soha a' ti hívségteken noha a' sok rágalmaszások és hazugságok azt

homályba hozni igyekeztek . . . Semmi vallásbéli avagy politikai szakadások meg nem háborítják jövendőben azt az egyességet, a' mellynek köztetek szükség uralkodni. Már egy állandó békességnek fundamentomai a' jövendőbeli tsendességünket látszatnak minékünk ígérni. A' számos hadi seregek, mellyek térségeinket elborítva tartják, készülnek az elmarsírozásra. A' háborúnak terhei, mellyeket ti annyi engedelmességgel viseltetek, megfognak könnyülni, és a' Francia Ország, az ő törvényes fejedelmének visszaadattatván, újra fog egy olly kormányzék jótéteményeivel élni, a' millyent magának maga a' nép kíván."

Beszélik, hogy a' Prefektus a' tiszviselőknek adott egy audientzia alkalmatosságával ezt mondotta légyen: „A' Király, ugymond, semmit nem fájlalt annyira, mint azt a' vádolást, hogy ő a' mindenféle Vallástartók között külömbséget teszen, és hogy a' katolikusoknak, a' protestánsok károkkal kedvez; hogy egy illy rágalmasz nem érdemel semmi megtzafolást; hogy Eő Királyi Felsége valamint az egyik, ugy a' másik vallásbéliekhez egy forman hajlandó, és hogy a' kormányozást illető dolgokban nem esmér semmi vallásbéli külömbséget."

A' *Bázeli*, Sept. 19-dikén költ tudósítások e'képpen szöllanak: Néhány napoktól fogva a' városunkon ismét hadiseregek marsíroznak által, de a' mellyek német országra vissza felé mennek.

A' f. h. 16-dikán két austriai batallionok mentenek itt által, 17-ikén ismét egy batallion, és tegnap a' Székely Huszáregiment ment *Bázelen* keresztül, 's több divisiók is megfognak érkezni. *Rheinweilcr* mellett is sok hadi seregek takarodnak a' Rhenuson által, és azoknak a' tisztjeik erősítik, hogy az austriai armádától áltoljában tsak 80.000 ember marad Francia Országban. — E' f. h. 15-dik napján a' *Charlcmonti* várat kezdettek ágyuzni. A' *Mont-*

medy erösséget keményen ostromolják a' Pruszszusok; és ez az erösség magát nem védelmezheti sokáig.

Frantzia Ország.

A' volt Nápolyi Király *Murat*ról a' *Journal des Debats* tizimű újságlevelek e' h. 17-dik napján kijött darabjában ezek foglaltatnak:

„*Murat* eleinte a' *Toulon* vidékein egy helyre akadott, a' mellyen elbúva tartózkodhatott, és azon veszedelmeket elkerülhette, a' mellyekkel ötet a' déii departementek lakosainak felháborodottsága fenyegette vala; de mindazonáltal leselkedett mindég azon szempillantatra, a' mellyben *Korzikára*, vagy, ha minden esetre ottan nem lehetne bátran, *Afrikába* szökhet. Ezen feltételében egy bizonyos *Picard* Antaltól egy rozsz, felig rotnadt hajót alatomban vásároztatott, a' mellyért 700, mások szerint pedig, 400 frankot fizetett. Két tengeri tisztek, kik az Ex-Királynak hívek voltak, megtették a' szükséges készületeket ezen vakmerő átalhajókázáshoz, minden tsendességben. Minekutánna az ezen próbatételre rendelt idő eljött volna, *Murat* azon két tisztekkel, és a' *Gautheume* Admiral unokaóttával igen változó idő pontjában, a' *Touloni* ispotály szomszédságában azon a' hajón elutazott. Valami husz mértföldnyí utat már megtettek vala a' valamennyire felháborodott tengeren, a' midőn hirtelen nagy szélvész támadott; a' viz mindenfelől azon töredékeny hajóba behatott, és kétség kívül szélljen is tört volna, ha történetből az ugy nevezett *Korzikai posta hajó* hozzájuk nem érkezett volna. Az Ex-Király, nem külömben az ő úti társai is ezen hajóra fel vétettek.“

„Minekutánna *Korzikába* megérkezett volna, azonnal lóra ült, 's *Franceschi* Generált, ki ötet minden szempillantásban nagy nyughatatlansággal, *Korzikára* várta, felkereste. Ezen Generális tudtára is adta a' *Bastiai* felsőségnék, hogy *Murat*, ki azon szigetbe megérkezett, a' hegyek közt

bátorságos menedékhelyt talál, 's hogy ötet keresni, 's üldözni ottan haszontalan volna. Egyszersmind azt is megjegyzette a' nevezett Generalis, hogy *Murat* azon természetzi mintegy sántok között nem tsak bátorságban lenne, hanem, hogy azonkatonoknak lakosai, a' mellyekben még a' három színű kokárda le nem tétetődött, ötet védelmezni fognák; hogy az Ex-Király azon titkos helyen mind addig maradjon, míg az Austriai Udvarral elkezdett alkudozásainál fogva a' feleségéhez menni szabadságot nyerne; hogy ő minden esetben tsak a' személyének szükséges óttalmat, 's bátorságot kíván, és a' sziget tsendességét háborgatni nem akarja. Bizonytalan, ugymond a' *Journal des Debats*, miilyen fogantaja lett légyen a' Generál *Franceschi* ezen beszédjének a' *Bastiai* tisztviselőknék. Ők azonban a' kötelességeknek hététtetésére való készségeket lázattak azzal is kimutatni, minthogy a' *Murat* késéző társait az oda való várba bezáratták. (A' későbbi tudósítások szerint *Murat* is ugyan azon várba hozattatott.)

„A' hajó, a' mellyre ezen szerentsekéséző sorsát bizta vala, elsülljedett. — Azt azonban bizonyosan tudjuk, hogy *Murat* engedelmet nyert légyen az Eő Austriai Felsége nagy szívüségétől, hogy az Austriai Státusokba szabadon mehessen. Hihe-tő, hogy a' midőn mi ezeket írjuk, két Szicziának előbbi Királya a' maga új lakhelyére már el is utazott. Egyéberánt így szóll végtére a' felljebb megnevezett újság, el nem mellőzhetjük itt azt megjegyezni, hogy, ha *Bonaparténak*, a' kit egy olly közepszerű elmebeli tehetségű emberrel mint *Murat* összehasonlítani sem lehet, azon bátorsága lett volna, a' melly ennek vala, a' midőn egy kiseded hajón a' tengerre menni batorkodott, azon Amerikai hajót, a' melly a' tengeren nem messze reávarakozott, könnyen elérhette volna, és el nem vesztett volna minden reménységet ahoz, hogy a' világ tsendességét még egyszer megháboríthatná.“